

30 juni 2024

TOON MIJ UW HEERLIJKHEID!

Exodus 33, vers 18 t/m Exodus 34, vers 9

Als u of jij jezelf met enkele typerende woorden zou moeten omschrijven..., welke woorden zou je dan gebruiken om jezelf mee te omschrijven, te typeren? (...) Wij gaan in deze preek luisteren naar met welke woorden God Zichzelf omschrijft om Zich aan ons bekend te maken. God stelt Zichzelf aan je voor.

Het is heel bijzonder. Sowieso bijzonder dat de grote, ongekend grote God Zich aan ons piepkleine mensjes voorstelt. Maar nog meer bijzonder vind ik misschien wel de woorden die God gebruikt om Zichzelf mee te typeren. We gaan eens kijken. Maar we doen dat wel stap voor stap. Eerst even kijken waar dat zichzelf-voorstellen-van-God vandaan komt. En ook bekijken wat God daarin wel en wat God daarin niet van Zichzelf deelt. En dan die woorden van God, Zijn omschrijving van Zichzelf.

Eerst: waar komt het vandaan dat God Zichzelf voorstelt? Nu, we bevinden ons tijdens de kerkdiensten al een aantal weken bij de berg Sinaï. Ik heb een aantal diensten geleden verteld wat daar was gebeurd: Mozes was op de berg Sinaï om samen met God de laatste dingen voor het verbond, voor de verbintenis tussen God en Zijn volk te regelen. Mozes ontving de Tien Geboden van God, de woorden van God in stenen tafelen gebeiteld, als een soort huwelijksboekje, als getuigenis dat God voor altijd Israëls Geliefde wilde zijn. Haar alles. Haar Ik-zal-er-altijd-voor-je-zijn. En terwijl Mozes met dit huwelijksboekje, de twee stenen wetstafels, de berg

afkwam, was onderaan de berg Gods geliefde een gouden kalf aan het bewieroken en toejuichen. Het was dus vanaf dag 1 van het huwelijk al mis. Israël wilde een god, zoals zij dacht dat deze god zou moeten zijn en zich zou moeten gedragen. Als je zo het huwelijk ingaat... Logisch dat God direct helemaal klaar was met Zijn volk. Hij wilde hen in Zijn heilige woede geheel en al vernietigen. Maar Mozes sprong in de bres voor zijn volk. Mozes pleitte bij God. Hij deed een beroep op Gods eer, op Gods trouw, op de Naam Die God had hoog te houden..., want excuses of het gedrag van Israël wat relativeren, dat zou natuurlijk niet werken.

En God... toonde berouw. Hoe bijzonder! God bekeerde Zich, terwijl het volk zich natuurlijk had moeten bekeren. ... God ging weer met Zijn volk verder. Ja, God wilde eerst een engel met het volk op pad sturen, zodat Hij op gepaste afstand kon blijven – de crisis was niet in één keer over – maar daar nam Mozes geen genoegen mee. 'Als Uw aangezicht niet mee gaat, dan vertrekken wij niet!', zo had Mozes tegen God in alle nederigheid, maar ook in alle vrijmoedigheid gezegd. En ook daarin kwam God Mozes tegemoet. God ging weer met Zijn volk mee.

Maar nu..., het laatste wat Mozes aan God vraagt in dit hele mediationproces om de relatie te herstellen, het laatste dat Mozes vraagt, dat was wel het allergrootste: 'toon mij Uw heerlijkheid!' 'Heere God, laat zien Wie U bent!'

Waarom vraagt Mozes dit? Wil Mozes een mystieke ervaring opdoen? Wil hij een bijzondere geloofservaring opdoen, dat zijn wat kabbelerende geloof een boost zou geven, zodat hij wat minder zou twijfelen? Ik denk dat het anders is. *Mozes wilde Gods ware gezicht zien, zodat hij er echt zeker van kon zijn dat het volk met Hem zou kunnen verder trekken.* De enige manier om een relatie in crisis weer te kunnen herstellen, is: alle maskers af, volkomen eerlijkheid, kwetsbaarheid, echtheid, je ware gezicht aan de ander laten zien. 'Heere, laat zien Wie U bent!' 'Laat Uw majesteit zien!'

Nou, het lijkt misschien wel allemaal heel erg menselijk dat Mozes dit aan God vraagt om Hem echt te zien, maar ik vind het eigenlijk ook wel erg mooi. Want hoe zit dat bij u? Bent u er ook zo mee bezig om de God met wie je dag in dag uit mag leven, echt te leren kennen? Doe je er moeite voor om Hem echt te zien, om God echt te ontdekken zoals Hij is? Of neem je er genoeg mee als Hij op die momenten dat je het nodig hebt er even echt voor je is en laat je elkaar verder vrij? Maar dan doe je jezelf te kort. En ook doe je God tekort. Ben ik wel echt geïnteresseerd in God, in mijn Schepper, in Degene aan

Wie mijn leven toebehoort? Of moet Hij Zich niet teveel inlaten met mijn leven..., alleen als ik het nodig heb?

Maar waar ik ook aan moest denken – ik had het er laatst met een jong echtpaar uit onze gemeente over die dit had meegemaakt: juist op de crisis-momenten in je leven mag je soms echt tot de ontdekking komen Wie God voor je wil zijn. Soms juist in die crisis van je leven toont God Zijn ware gezicht, zo bijzonder... en bemoedigend. Nu, dat wilde Mozes dus.

Maar... Mozes vraagt eigenlijk wel iets te veel. Wat dat betreft zou hij zo in onze tijd hebben gepast, want wij willen vaak ook alles kunnen zien en over alle informatie kunnen beschikken. Nu, God geeft niet alle informatie over Zichzelf prijs. Wil Hij dus toch nog wat achter houden? Nee, *God wil in Zijn liefde Mozes sparen.* Want als God in al Zijn heiligheid en grootsheid tot Mozes zou naderen, dan zou dit Mozes volledig verpletteren. God kunnen wij niet zien. 'Geen mens kan Mij zien en in leven blijven', zo maakt God duidelijk aan Mozes. Logisch: als wij een minuut in de felle zon van afgelopen week zouden hebben gekeken, dat kunnen wij niet eens... laat staan dat wij de aanblik van de Schepper van de zon en van alle sterrenstelsels zouden kunnen verdragen... Dat is belangrijk om te beseffen voor je geloof. Als je iets van God mag ontdekken, mag leren, mag zien..., dan zal je ook tot de ontdekking komen dat je nog heel veel nog niet van God weet of begrijpt. Zoals de filosoof Socrates al zei over kennis: 'hoe meer je weet, hoe meer je weet dat je eigenlijk niets weet.' Hoe meer je van God mag ontdekken, hoe meer je tot het besef zult komen dat je

God niet met je denken in de greep kan krijgen. God is altijd groter, anders, nog meer bijzonder. Het is daarom ook eigenlijk veel te groot om God te vragen Zichzelf te laten zien. Dat kunnen wij niet aan.

En... we moeten ook beseffen dat God God is. Dat God ons – zeg maar - geen verantwoording schuldig is. We kunnen niet zomaar God tevoorschijn roepen. God verwoordt het zo tegen Mozes (Ex. 33: 19): 'Ik zal genadig zijn, die Ik genadig zal zijn. En Ik zal mij ontfermen over wie Ik Mij zal ontfermen'. Dit lijkt op hoe God Zich jaren geleden aan Mozes bekend had gemaakt, bij die brandende braambos: 'Ik zal zijn Die Ik zijn zal.' Wij hebben geen enkele beschikking over God. Wij kunnen God niet naar onze hand zetten, of wat dan ook. God staat op zo'n totaal ander level! Hij is God! Dat zijn wij misschien in al ons willen, weten en twijfelen wel eens kwijtgeraakt...

Mozes mag daarom – zo lazen wij in het Bijbelgedeelte - God op Zijn rug zien. 'Van achteren'. Een bijzondere omschrijving. God zegt tegen Mozes (ik lees het even nog een keer in de NBV vertaling, vers 21-23): 'Er is een plaats op de rots waar je dicht bij Mij kunt komen staan. Als dan mijn majesteit voor je langs gaat, zal Ik je in een kloof laten schuilen en mijn hand beschermend voor je houden tot Ik voorbij ben. Als Ik mijn hand weghaal, zul je Mij van achteren zien; mijn gezicht mag niemand zien'. Mozes wordt hier door God beschermd. God houdt, zoals een vader bij zijn kind, zijn hand voor de ogen van zijn kind, omdat het alles anders teveel voor het kind zou zijn. En Mozes mag weer kijken, als God voorbij is gegaan. O, te laat dus? Nee, dat is precies het geloof(!): God zien wij altijd op de rug, want God gaat ons voor. God gaat ons altijd voor. En wij volgen. God trekt voorbij. Hij trekt de wereld door. De tijd door. Hij trekt een spoor. En wij volgen Hem... en met onze ogen, met onze oren, met ons hart mogen wij sporen van Zijn aanwezigheid opmerken. Soms heel concreet. En soms wat meer verborgen. Zo gaat God Zijn weg... en mogen wij Hem volgen... soms afwachtend en niets ziend, en soms verwonderd en overrompeld van een God Die zo dichtbij is.

Maar nu hebben wij nog bijna niets gehoord over wat God nu *wel* van Zichzelf aan Mozes bekendmaakt. Daar moeten wij nu snel naar gaan kijken...

Nou, het eerste wat opvalt: terwijl Mozes had gevraagd om Gods heerlijkheid te mogen *zien*, hoort Mozes God eigenlijk alleen maar *spreken*. Mozes krijgt eigenlijk niet zoveel te zien. Gods benam hem het zicht door Zijn hand beschermend voor Mozes te houden. Maar wel krijgt Mozes bijzondere woorden te horen. God spreekt. God spreekt Mozes aan. ... En dat laat al gelijk iets heel moois van God zien. God gaat Zichzelf niet demonstreren, nee, God communiceert. God is een God Die met jou in gesprek wil. Exodus 34 vertelt het zo mooi: 'toen daalde de HEERE neer in een wolk en ging daar bij hem staan'... God ging naast Mozes staan(!)... 'en begon te spreken.' God wil je niet overbluffen, jou wegblazen met Zijn grootsheid... maar naast je gaan staan... zo menselijk dichtbij... en het over dat leven van jou hebben en iets over Zichzelf vertellen. Dat is God.

En wat God dan vertelt, wat Hij uitroept, wat voor woorden er dan in dat gebergte Sinaï tegen de rots wanden weerkaatsen..., zo prachtig! De goden van andere volken uit die tijd zouden hun grote daden hebben opgesomd. De steden die in hun naam zijn ingenomen.

De volken die door hun kracht en hulp zijn overwonnen. Een beetje zoals een gemiddeld Linked-In-profiel dat een opsomming geeft van alle werkervaring die is opgedaan en alle diploma's en certificaten die zijn behaald. Maar God overtroeft niet met Zijn certificaten en behaalde promoties. God vertelt Mozes over Zijn karakter. Het enige wat God hier van Zichzelf blootgeeft, is Zijn karakter. Hoor maar (vers 6ev.) *HEERE, HEERE, God barmhartig en genadig, geduldig en rijk aan goedertierenheid en trouw, Die goedertierenheid blijft bewijzen aan duizenden, Die ongerechtigheid, overtreding en zonde vergeeft.*

God wil ons niet overtroeven, ons niet van angst doen wegkruipen... Hij houdt ons Zijn vaderhand voor ogen om ons te beschermen voor Zijn heiligheid en grootste aanblik... en Hij vertelt ons Wie Hij voor ons wil zijn. Vind je dat niet ontzettend bijzonder dat God Zich zo aan ons bekend wil maken? Hij doet geen moeite om je op elk moment van je leven aan Zijn macht en majesteit te herinneren..., nee, Hij wil je vertellen Wie Hij voor je wil zijn. Barmhartig en genadig. Geduldig en rijk aan goedertierenheid en trouw.

Heel even die woorden, die karaktereigenschappen van God als prachtige diamanten een voor een bekijken...

Barmhartig, zo stelde God Zich voor, zo gaf God allereerst Zijn karakter weer. Barmhartig. 'Liefdevol', zo kan je ook vertalen. Het Hebreeuwse woord 'barmhartig' heeft eenzelfde woordstam als het woord 'baarmoeder', of 'moederschoot'. Gods barmhartigheid – zo zou je kunnen zeggen - heeft iets moederlijks. Moederlijke, tedere liefde. Beschermende liefde voor haar kindje.

God barmhartig en **genadig**. God is ook een genadig God. Dat betekent: Gods liefde en betrokkenheid gaan veel verder dan 'geven-en-ook-iets-terugverlangen'. Gods liefde en betrokkenheid zijn overvloedig, zijn zoveel meer dan het gewone, het voorstelbare, dan wat 'iemand geacht wordt te doen'. Gods liefde-voor-ons gaat ook onze liefde-voor-Hem uit. Gods liefde gaat onze liefde voor en is daarom zonder voorwaarden. Gods liefde is niet gebaseerd op onze wederliefde, op onze aantrekkelijkheid, op onze daden. Gods genade is een en al wonder.

God genadig en barmhartig. En: geduldig en rijk aan goedertierenheid. Wat een prachtige karaktereigenschappen! Ze stapelen zich op en brengen je tot steeds meer verbazing. God, de bron van alles wat is, van alles wat leeft en beweegt, dat is dus een bron van liefde en genade, van goedheid en trouw. Dus: deze wereld, al die mensen, het is niet zomaar ontstaan, het gaat niet zomaar ergens heen (waarheen dan ook)...., wij zijn geboren uit liefde, de wereld is ontstaan uit pure goedheid en genade. En zo wil God Zichzelf weer laten zien. Onze oren daarvoor openen, terwijl onze ogen Zijn heilige aanblik niet aankunnen.

Geduldig, zo horen wij verder uit Gods mond. Een God van geduld. Letterlijk staat er zoiets als 'traag tot toorn'. God vertoont uitstelgedrag, wat betreft het straffen van het kwaad. Hij houdt Zijn woede in toom. Hij wordt niet onredelijk, onbeheersbaar, zoals mensen soms. Geduldig... en ook vol van **goedertierenheid**. Goedheid, vriendelijkheid, zo kan je ook vertalen. De rabbijn Jonathan Sacks die ik nog wel eens citeer, vertelt hoe die goedertierenheid, die vriendelijkheid - die ook wij moeten laten zien – dat die goedertierenheid tot uiting komt in heel kleine dingen. 'Het zijn de kleine dingen die het doen.' Attent zijn, kleine blijken van steun en begrip,

tijd en aandacht, gewoon even tussendoor, 'geschreven in de taal van simpele daden', zo zegt Sacks heel poëtisch. Goedertierenheid, dat gaat niet om grote hulpprojecten en ingewikkelde zaken, maar om je eigen persoon, iets van jezelf aan een ander geven. Kunt u het zich voorstellen: de allerhoogste God Die zo attent is naar ons, zo opmerkzaam en vol aandacht, en iets van Zichzelf wil geven, puur uit betrokkenheid en liefde?

Vol van goedertierenheid en... **trouw**. Betrouwbaar. Niet weggelopen, als de gevoelens er even niet zijn of als je gedachten tot andere zaken worden getrokken. Echt op de ander aankunnen.

Zo presenteert God Zich aan Mozes. Zo stelt God Zich vanmorgen aan u en jou voor. Niet om hoog van Zichzelf op te geven – hoewel God daar alle recht op zou hebben als hoogste Goed en Oorsprong van alles – maar om Mozes zekerheid te geven: als jullie en Ik nu samen verder trekken..., weet dat je op Mij aankunt. Ik ben betrouwbaar. Ik ben vol van goedertierenheid. Ik ben barmhartig, ook genadig. Echt.

Op deze woorden grepen vele gelovigen na dit gebeuren bij de berg Sinaï dan ook terug. Je komt deze woorden van God over God karakter in veel psalmen tegen. De gelovigen zingen hun vreugde uit over God door Gods karaktereigenschappen te bezingen. Maar ook houden ze God Zijn eigen woorden voor, op momenten dat ze zich in een crisis bevinden en niet weten hoe er uit te komen. Bijvoorbeeld Psalm 86: 'Heere God', zo bidt de dichter van Psalm 86 (ik citeer vers 8 in de oude berijming), Maar Gij Heer, Gij zijt lankmoedig / zeer barmhartig, overvloedig / in genade die ons behoedt / groot van waarheid, eindeloos goed. / Wend U tot mijn ziel genadig, / sterk Uw knecht en geef weldadig, / ondersteuning aan de zoon / uwer dienstmaagd van de troon. ... En ook Jona benoemde deze karaktereigenschappen van God, toen Nineve werd gespaard en Jona not amused was. Jona zegt gefrustreerd tegen God (Jona 4:2): 'ik wist dat U een genadig en barmhartig God bent, geduldig en rijk aan goedertierenheid, Die berouw heeft over het kwaad'. De gefrustreerde Jona botste met zijn eigen visie op God tegen Gods bijzondere karakter op. Hij kon er gewoon niet bij... En het mooiste komen wij deze karaktereigenschappen van God tegen in Christus, in Gods Zoon. Zo Vader, zo Zoon: barmhartigheid, 'met innerlijke gevoelens van ontferming bewogen'. Genadig. Geduldig. Vol van goedertierenheid, liefde die iets van Zichzelf geeft... Hij heeft alles van Zichzelf gegeven. Trouw. Trouw tot in de dood.

Nu, ik hoop dat u en jij vanmorgen iets hebben ontdekt, of opnieuw hebben gehoord misschien, van Wie God is en Wie God voor ons wil zijn. En ik hoop dat je net zoals Mozes weer het vertrouwen zult hebben, of zult krijgen, om in deze week met deze God op weg te gaan. Die God Die jou heeft bedacht, Die u het leven heeft gegund en Die met ons verder wil, is echt een God van barmhartigheid – moederlijke, tedere liefde – en genadig. Een geduldig God en vol van goedertierenheid. En trouw. Echt betrouwbaar.

Eigenlijk een mooi moment om 'amen' te zeggen... Maar ik moet toch nog iets zeggen.

Want God spreekt nog verder over Zijn karakter (vers 7): *Die goedertierenheid blijft bewijzen aan duizenden, Die ongerechtigheid, overtreding en zonde vergeeft, maar... Die zeker niet voor onschuldig houdt en de ongerech-*

tigheid van de vaders vergeldt aan de kinderen en kleinkinderen tot in het derde en vierde geslacht. Ook dat laatste hoort bij God, bij Gods karakter: God laat het kwaad niet ongestraft. En dat is niet alleen God-in-het-Oude-Testament. Nee, Jezus waarschuwt er ook steeds voor. Het boek Openbaring eindigt er ook mee. God houdt niet voor onschuldig. Hij vergeldt tot in het derde en vierde geslacht. Voor ons klinkt dat heel wrang en onredelijk misschien, maar in die tijd werd het anders gehoord, want: men woonde in die tijd met drie, vier generaties op één erf... en het kwaad van vader had gevolgen voor de kinderen en voor de kinderen van de kinderen. Er zijn ook teksten in de Bijbel die vertellen hoe je persoonlijk verantwoordelijk bent en hoe je niet hoeft op te draaien voor de schuld van je ouders hoor! En in het boek Koningen zie je dat niet elke slechte koning ook een slechte troonsopvolger heeft en elke goede koning een voorbeeldige troonsopvolger voortbrengt. Maar hoe je als volwassene je leven vorm geeft, hoe je met God door het leven gaat, dat is zo bepalend voor de generatie onder je. Juist in onze tijd, waarin ieder zijn eigen leven moet vormgeven en zijn eigen dromen moet volgen zijn voorbeelden zo bepalend.

God is vol goedheid, genade, trouw... maar omdat God zo graag al die karaktereigenschappen van Zichzelf aan ons wil laten zien, ons daarmee gelukkig wil maken, stelt Hij ook een grens. Als je die relatie met God verwaarloost..., als je God op afstand houdt..., dan zal Hij je in je zelfgemaakte keuze bevestigen en zal de relatie met Hem niet steeds automatisch verlengd worden. En als je ervoor kiest om niet Gods genade, goedheid en trouw in je eigen leven tot uiting te laten komen, om niet Gods voorbeeld te volgen, dan zal die relatie met God ook geen stand houden.

Er is altijd vergeving hoor – daar hoeft je echt niet aan te twifelen, ook bij de zoveelste keer in de fout gaan – maar God toont Zichzelf hier niet op de Sinaï om vervolgens Zijn volk een onbezorgde reis naar het vakantieresort 'het Beloofde Land' te geven. Daarvoor moet je bij een reisbureau zijn. Nee, God wil met je op weg. Hij wil het leven, dat Hij je heeft gegeven, met je delen. God wil echt contact. Hij wil liefde. Hij wil trouw. Hij wil echtheid. En daarom klinken die woorden van God nog na, echoën ze tussen de bergen van de Sinaiwoestijn na: Ik ben barmhartig en genadig. Geduldig en rijk aan goedertierenheid en trouw. Ik vergeef oneindig, maar Ik neem je keuzen en daden wel serieus.

Ga je deze week met deze God op weg onderweg naar Zijn toekomst?